

NO SALTRES SOLS!

20
cts.

PUBLICACIÓ ADHERIDA A LA UNIÓ CATALANISTA

REDACCIÓ: CANUDA, 14, pral.

Any II - Núm. 67 - BARCELONA, dissabte dia 16 de Juliol de 1932

ADMINISTRACIÓ: PI, 7, pral.

Una vegada... Catalunya votà un Estatut

«Ton lloc és baix la taula.
Ja els ossos et daran...»

Francesc Cambó, en el seu llibre interessantíssim «Per la concòrdia», posa un punt final a tota la seva argumentació en pro de la mateixa: «LA BONA VOLUNTAT, PER A ESSER EFICAC HA D'ESSER RECIPROCA». Hem rellegit aquestes paraules en aquests moments realment anguniosos pels quals travessa el plet nacional de Catalunya. No sabem, quan escrivim aquestes ratlles, si la situació de l'Estatut de Catalunya, al Parlament espanyol, s'ha agreujat encara més. Admetem que aquest agreujament no arribi a més, és suficientment desconsoladora la seva actual trajectòria. Confessem sincerament que mai no havíem cregut que aquesta qüestió derivés tan avall. Erem pessimistes; però declarem que no arribàvem a tant. Lluhí i Vallescà pronuncià un discurs, en el banquet dedicat al Conseller de Governació, senyor Terradellas, del qual extraiem aquestes paraules: «No sé fins a quin punt, la minoria catalana podrà aguantar la tivantor que hi ha al Parlament entorn de l'Estatut, I US PREGUEM QUE ESTIGUEU PREPARATS PER AL MOMENT DECISIU, SI ES QUE QUE AQUEST ARRIBA». «L'Opinió» publicà una manxeta prou eloqüent, digna de catalogar-se amb aquelles altres de: «Ja som

lliures!», «Aviat direm tenim», «El fet de Catalunya Lliure, data del 14 d'Abril» etcètera. Aquesta manxeta diu: Si s'aproves l'adició que el senyor Lerroux projecta per a l'Estatut de Catalunya, no hi hauria tal Estatut. Tota la feina feta hauria resultat inútil, i la República es posaria al nivell de la monarquia». I mentre les màquines de premsa imprimien aquestes manifestacions, a Saragossa s'aixecava tot un públic replicant a crits el discurs de Lerroux en el tros referent a l'Estatut: ¡NADA! ¡NADA!...

La nota espanyola és estrictament real: NO HI HA RECIPROCIAT. I, per tant, cal reconèixer-ho explícitament: NO HI HA CONCORDIA. L'Estatut s'ha vingut aguantant mercès a la fermesa del senyor Azaña, que, amb magnífica visió espanyola, n'ha cspat tota la importància. El nombre dels espanyols que han manifestat la seva reciprocitat és escassíssim, amb Lluís Bello al davant. La resta de l'opinió espanyola és de la més radical oposició. Cambó, en el seu llibre suara indicat, creia en la intervenció dels intel·lectuals castellans. En ells basava tota l'obtenció d'aquesta concòrdia, per mitjà de la qual Catalunya recobriria la seva personalitat històrica. Aquests in-

tellectuals han emmudit. Els altres s'hi han oposat rotundament. Tot creient nosaltres que el plet de Catalunya és un plet de justícia i no de concòrdia, preguntem: Què ha de fer Catalunya, què ens cal fer als catalans, si nosaltres volem solucionar aquest problema per la via generosa i cordial i Espanya ens ensenyi els punys?... Què ha de fer aquesta Catalunya nostra, de cara a Espanya, si els seus militars, els seus polítics, els seus comerciants i els seus intel·lectuals inclús, si no ens amenacen, ens giren l'esquena?... Què hem de fer, si fins demanant l'almoïna més humiliant, amb l'actitud més submissa, tot Espanya s'aixeca contra nostre. No obstant, «La Veu de Catalunya» creu encara prematur tot pessimisme. És natural. Tota la base evolutiva del catalanisme regionalista era aquesta: la convivència. I els fets van demostrant, a través dels anys, de les campanyes, de les agitacions, tot al revés. Allò que era una utopia filla de quatre patriotes professionals del desesper, és una realitat. Ha fracassat el concordisme de l'Esquerra dintre el règim republicà, com fracassà el concordisme regionalista prop de la monarquia espanyola. Ha arribat el moment de no seguir enganyant-nos, ni persistir en enganyar el poble català

Es l' hora que els polítics catalans, de dreta i d'esquerra, deposin les seves armes. Es hora que el poble català hauria de determinar la conducta a seguir.

Davant d'aquesta situació, s'imposa la més serena i patriòtica reflexió a tots els catalans. La lògica determina canviar de camí. Aquest canvi de marxa comportarà un altre temps. Es el temps perdut en el verbalisme electoralista i en l'actuació efectista, més que pràctica. Es el terreny, en aquesta hora, no tan propici com en el 14 d'Abril, per a demanar l'ajut unànime de tots els catalans. Es la guerra fratricida, inspirada per les més repugnants i baixes intencions, que s'ha desencadenat entre nosaltres. S'ha trencat, s'ha destruït la nostra unitat espiritual. Tota Espanya és una contra nosaltres. I nosaltres estem abocats a una guerra fratricida. Es amb aquestes condicions, que el senyor Lluhí i Vallescà demana al nostre poble que es prepari? Si la corda es trenca definitivament, i Catalunya ha de respondre amb una actitud enèrgica, es vol fer el favor de dir-nos on ha estat la preparació dels catalans, en aquest any i mig, gairebé, que va de la proclamació de la República Catalana a la desfeta actual? No solament hi ha hagut preparació, sinó que els polítics —si és que es mereixin aquest nom— de l'Esquerra han destruït, en l'esperit del poble, la idea, la temença o l'esperança, que aquest moment hagués d'arribar.

Com en tots els fets d'aquests darrers mesos, no es trasllueix res que evidenci que s'ha guaitat el problema amb ulls de ver patriotisme. Aquest resultat fa exclamar a Nicolau d'Olwer, en el seu discurs a Granollers: «Hem de mantenir la nostra posició fins al darrer moment... I afegeix: «No; la nostra missió és acabar de gastar-nos els nervis...» Es l'exclamació d'impotència

d'un poble sotmès, esclau i subjugat, diríem irremissiblement! Som un poble esparçat que pidola al marge del camí. D'allí—oh paradoxa!—ens aixecarem, amb més gallardia, però potser amb més vilesa. En Cambó. Aquell Cambó, del «Visca Macià i Mori Cambó!», avui ajunta el seu nom al costat d'aquest i de Azaña. Els diaris han portat la seva intervenció discreta, encara que entre aquests, no es compti «L'Opinió» i «La Publicitat». Si és així, cal no oblidar la constatació. S'aprovarà, per la Cambra espanyola, un articulat de concessions que portaran el nom d'Estatut de Catalunya. S'aprovarà en bloc i per procediment feixístic. No s'aprovarà per comprensió. No s'aprovarà per esperit de concòrdia. No s'aprovarà generosament ni cordialment. S'aprovarà o, millor dit, ho aprovaran les circumstàncies polítiques per les quals travessa el Govern actual. Espanya no modifica, no torça el seu camí secularment rectilini. Espanya és avui, com ahir i com serà demà. La seva espasa no es doblega; primer es trenca. Ella és talment és; i es obvi pensar en què es modificarà. Repetirem que tota la seva història palesa aquesta posició immodificable. El nostre judici modestíssim no seria gaire brillant. Si volem saber com està feta l'ànima d'Espanya, no llegiu un pamflet separatista. Llegiu Joaquim Costa, Marian Josep de Larra, Cánovas del Castillo, Gracián, entre altres escriptors peninsulars. Taine us brinda també un fecund estudi crític sobre «Voyage en Espagne» de Mme. d'Aulnoy. La història, la crítica, el seu pensament propi, és la millor revelació. El resultat serà depriment per a aquells de vosaltres que haureu pensat en la victòria aconseguida pels camins de la pau i de la justícia noblement atorgada. Si sou patriotes, mormolareu l'exclamació de Maragall: «Adéu, Espanya!».

El cap d'En Josep Moragues

Dilluns, dia 18 de juliol, farà vuit anys que morí el gran poeta nacional Angel Guimerà. Recordem, encara, aquella manifestació formidable que feia un poble sencer al poeta que sempre havia impregnat les seves obres del sentiment de pàtria. Veia en ell un sol guaidor, car, àdhuc mort, es rebellava contra la imposició tirànica del dictador, puix anava embolcallat amb la nostra bandera, llavors tan escarnida i vexada.

Avui, nosaltres, li fem recordança amb un exaltament devot, i creiem que el millor homenatge és publicar una de les seves obres, que, com en totes les d'ell, s'hi sent la vibració patriòtica de Catalunya.

Los caçadors són destres
i amaguen lo parany;
mes si l'afront vos deixa,
los parpres aixecar,
ja la veureu ben alta,
la gàbia amb lo reclam.
A la claror del dia,
sobre el barrot callat,
no sent les mestrallades
ni el calabruix, ni els llamps;
mes en venint les ombres,
fa por son reflar.
Viaiger, vingas d'on vingas,
si tens lo cor honrat,
flecta els genolls i prega
com fill, davant el cap
del pros Josep Moragues
el nostre general.

Mireu-lo a clar de lluna,
sobre el portal de Mar:
té el pergami del rostre
fet clapès i brufat;
la boca sense llavis;
els ulls dos esborancs;
manyocs de cabells rojos
dels polsos arrapats;
contret de front i celles;
verdós i negrejan.
Dintre un gabiot de ferro,
tot de gairell penjat,
les aus avalotades
el piquen revolant,
i ell cruix i sotrugeja.

i es mou d'ací d'allà.
De sobte se li encenen
els ulls com a fornals;
li bull la cabellera,
tot punxes, onejant;
solquen sa faç les venes
com betes d'un penyal;
dintre el gabiot s'adreça;
fugen al vol les aus,
i ell diu, amb les dents closes
i amb veu d'agarrotat:
—Oh torre de cent brasses
ja pols del camí ral!
Oh mar de feres ones,
ja abisme ressecat!
Oh altíssima galera,
ja estelles en la llar
on couen les bagasses
pel ventre del tirà!
Niçaga desvalguda,
lo que ets i el que has estat!
Tu que de mar i terra
te feres dos esclaus,
de pellingots vestida,
treient pertot la carn,
vas de genolls per terra,
rebut als ulls lo fang.
En lo teu pit indòmit
pels cuiros masegat,
on s'han partit los ferros
de llances i panars,
lo somiqueig de dona
que bé que ara li escua!
Allà on lo cor tenies,
hi deus tenir un cranc;
abans que jo, ets podrida;
primer que jo, has passat!

Quan sonin les trompetes
del Jutjament final,
los herois de la terra
que dormen oblidats,
pel mig de les gentades
sos fills han de cercar.
Jo els hi diré: amb vosaltres
lo roure s'ha secat,
i els nous borrons moriren
abans de plançonar.
Mireu allà els que s'alcen
d'entorn lo Montserrat:
porten al coll reblada
l'anella de l'esclau:

sa cara és esllanguida,
son pit i front ben baix,
sa parla es forastera,
no és nostre el seu tirat:
tots són de Catalunya,
ni un sol és català!
I els herois de la terra
sens veure't passaran!
Oh pàtria, pàtria meva,
bé et toca de penar,
que per graons d'abismes
vas sens repòs tombant.
La horrible criatura
que ahir te remata,
si no té al cos lo diable,
s'hi troba emparentat.
Ai trista Catalunya,
bé et cal lo treballar!
Per eixa vila impura
que és món, dimoni i carn,
lo sol no té mai posta:
deixonda't, que ella jau.
Tu no pot ser, oh foll!
lo Júpiter tonant
que arruixa a sa Danae
amb pluja d'or canviat.
Ton lloc és baix la taula,
ja els ossos te daran;
llepa la mà que et pega,
resa per ella als sants,
i obre't lo pit, que xuclin,
a glops a glops, ta sang!—

Així, a clar de lluna,
sobre el portal de Mar,
la testa bramulava
De l'heroi català.
I, ai, rodà el temps; dels homes
s'esborrà lo passat!
Caigueren les muralles,
tombaren los portals,
i agermanats s'apleguen
los propis i els estranys.

Mes si l'afront vos deixa
los parpres aixecar,
ja la veureu ben alta,
la gàbia amb lo reclam,
i els ocellots, com sempre,
que el piquen revolant.

ANGEL GUIMERÀ

El Govern de la Generalitat fomenta el turisme?

En el número del «Butlletí de la Generalitat de Catalunya» que correspon al 15 de juny d'enguany, hom publica un acord del Consell de la Generalitat, que, per la seva importància, reproduïm íntegrament: «Primer: S'accedeix a la petició que per mitjà d'instància ha fet el senyor Regàs, en nom de la Companyia Nacional de Productes Alimentosos S. A., de cedir els pavellons de Noruega i Romania, propietat de la Generalitat, a condició de traslladar-los a la muntanya del Montseny i bastir un Hostal-Refugi propi per a excursionistes. Segon: A canvi de la dita cessió, la Generalitat podrà disposar de deu llocs com a mínim, i amb caràcter permanent, per a enviar a l'Hostal-Refugi que es basteixi, joves alumnes d'Escoles professionals de la Generalitat que ho necessitin com a repòs, per motius de salut o bé per realitzar determinats estudis. La Generalitat satisfarà per cada estada el 50 per 100 del preu de cost, que fixarà un Patronat que més avall es crea. Tercer: S'acorda demanar l'exempció dels drets de duana que s'haurien de satisfer en tot cas en ésser retirats del recinte de l'Exposició els pavellons de Noruega i Romania; i Quart: Es crea un Patronat que cuidarà de les incidències que pugui suscitar el compliment d'aquests acords, i, com a objecte principal, tindrà el d'orientar l'excursionisme de la muntanya del Montseny i fomentar el seu turisme en l'esfera d'acció de l'Hostal-Refugi a bastir. El dit Patronat estarà constituït, sota la Presidència honorària del senyor President de la Generalitat, pels senyors següents: senyor Conseller (o persona delegada) que cuidi dels afers d'acció social i turisme; senyor Conseller (o persona per ell delegada) que cuidi dels afers de Cultura; un Delegat de la Federació Catalano-Balear de Turisme; un Delegat de l'Associació d'Hotelers de Catalunya; pels senyors Manuel Serra i Moret, Ventura Gassol i Miquel Regàs, i un Delegat de la Companyia Nacional de Productes Alimentosos, S. A. (Sessió del 6 de juny 1932).»

En virtut d'aquest acord, el Consell de la Generalitat, presidit pel senyor Macià, cedeix a la Companyia Nacional de Productes Alimentosos, S. A. els pavellons de Noruega i Romania, s'obliga a aconseguir del govern de Madrid l'exempció de drets de duana i entra a formar part d'un Patronat, en el qual està en minoria, que com a finalitat principal tindrà la d'orientar l'excursionisme de la muntanya del Montseny i fomentar el seu turisme en l'esfera d'acció de l'Hostal-Refugi, ço que vol dir, d'una banda, obrir camins i carreteres, mantenir-los en bon estat, i, per l'altra, fer que els excursionistes i turistes es converteixin, de preferència, en clients d'aquest Hostal-Refugi que es va a bastir. Tots aquests avantatges, a canvi de què? Senzillament: a canvi de poder disposar de deu llocs, els quals pagaran només el 50 per 100 de les tarifes que s'acordin, ço que en termes d'hosteleria representa que la Companyia de Productes Alimentosos S. A. només sacrifica una part de guany.

Quines persones s'amaguen darrera el nom pompós de Companyia de Productes Alimentosos S. A.? No hem cregut necessari acudir al Registre civil per a assabentar-nos-en; ens basta amb saber que es tracta d'una Companyia creada l'any 1931, amb un capital nominal i desemborsat de 50.000 pessetes i que la instància va firmada pel senyor Miquel Regàs.

Aquest senyor és el qui anava al davant, en tots els tractes que els hotelers, amb motiu de l'Exposició, tingueren amb els homes de la Dictadura; el senyor Regàs és el qui signava aquells contractes en virtut dels quals

el deute de la nostra ciutat creixia enormement. El senyor Regàs és aquell al qual l'actual Ajuntament hagué d'advertir perquè tornés tots els objectes que sense dret s'emportaven dels quatre hotels de la plaça de les Arenes. Ço que motivà un dels escàndols més formidables de la gestió municipal de l'Esquerra, ja que ella es solidaritzà amb la conducta equívoca d'aquell senyoràs que respon al nom de Bertran de Quintana.

Hi ha més encara; aquesta Companyia, que compta amb un capital de 50.000 pessetes, no posseeix terrenys al Montseny; per tant, la Generalitat accedeix a què els pavellons sien reconstruïts en els terrenys que en aquella muntanya comprà Milà i Camps, i finalment, per si això no fos prou, la concessió té caràcter de perpetuïtat, ja que no fixa data d'expiració.

Que és una cosa indelicada, salta a la vista; però hi ha més: si la gent que regenta la Generalitat canvia, els titulars dels departaments de Treball i Cultura seguiran formant part del Patronat, puix que en l'acord transcrit figuren, ara, com a Consellers i com a particulars.

Repassem amb una certa assiduitat els acords del Govern de la Generalitat; però, fins ara, no havíem topat amb cap que denotés, en tanta manera, la despreocupació, el tant se m'hi dona...

Era natural que la Generalitat, posseïent el terreny, els pavellons, els tècnics i àdhuc elements per a realitzar el transport i, si tant miràvem, diríem que fins per a desmuntar i reconstruir els pavellons, hagués executat aquest treball i després els hagués tret a subhasta per a una sèrie d'anys, sota determinades condicions. Això és el que normalment calia fer. No s'ha fet així; per què?

Que un home dels antecedents del senyor Regàs s'hagi atrevit a presentar una instància en aquesta forma demostra, una de dues, o que pot tractar-se de tu amb tots els Consellers de la Generalitat, començant pel President, o bé que els considera uns ineptes.

Respecte a la suposada inèpcia, tenim els nostres dubtes, perquè entre els Consellers hi ha homes com els Giralt i els Jové, que a l'Ajuntament filen molt prim; per tant, deu haver-hi alguna altra cosa, alguna altra compensació, el pagament de serveis prestats o a serveis que s'esperen, perquè no creiem que el fet de tenir un fill fent informació municipal sia prou per a obtenir concessions que, en la forma, si no en la quantia, recorden aquelles cèlebres «combines» dels homes de la Dictadura.

Passi que la Generalitat doni feina d'advocat al senyor Xavier Regàs; però d'això a posar a la disposició d'una Companyia que és una incògnita, el patrimoni de la Generalitat, hi ha un límit que, honorablement, no pot franquejar-se.

Si hi ha hagut, en alguns Consellers, sorpresa, potser encara puguin corregir els vicis d'aquesta dissortada concessió. Si no, l'honorabilitat dels senyors Terradellas i Gassol restarà en entredit, i no la del senyor Macià, perquè, a hores d'ara, de tan content, el creiem insensible; el bon senyor ja en té ben bé prou amb el palauet de la Casa dels Canonges, ja en té prou de somiar que tot un poble li fa reverència; ja en té prou amb la seva tossuderia irreflexiva; ja en té prou amb resoldre els afers simples i les qüestions magnes amb la curta visió d'un caciquet elector d'un districte que no ha sabut encara exigir-li el que més li calia: «l'Escola adequada a les seves necessitats espirituals i materials.»

ANDREU PETIT

LES SOLUCIONS INUTILS DEL PARLAMENT ESPANYOL

No és possible, perquè de solució només en té una: la del sí o no, i cap de les que no ho siguin no hi encaixarà.

La qüestió catalana no consisteix, com pretenen les Cortes de Madrid, en el fet que una part del territori espanyol vulgui modificar l'estructura pú-

blica o pretengui major amplitud de facultats, o demani lleis autonòmiques, sinó en el fet que Catalunya reclama de l'Estat espanyol que deixi de mantenir l'absorció a la qual despòticament la va subjectar el primer rei de la dinastia borbònica; i aquest nus és dels que només es desfà dient: sí o no, hi consento o no hi consento.

(De Claris, n.º 4)

DE LA NOSTRA HISTORIA

Ramon Berenguer

Com ja sabem, a la mort de Berenguer Ramon I, el comte de Barcelona fou el seu fill Ramon Berenguer; i encara que altres paris del comtat i altres comtats fossin assignats als seus germans, es trobaven sota la potestat de la seva àvia Ermesindis, cosa que facilità la tasca de reconstruir les seves possessions tal com les tenia el seu pare. També, però, la seva àvia es retirà al castell de Besora; i aquest fet i la renúncia que feren els seus germans al seu favor dels comtats que regien, l'enrobustí, així com el fet que altres comtats catalans signessin convenis amb ell i els d'Empúries i Pallars se'n fessin feudataris. El seu regnat és ple de seny, i el seu govern fou l'eix de la política catalana al comtat de Barcelona. En el seu temps es desmembrà el Califat de Còrdova, que esdevingué una multitud de petits reialmes musulmans, que aprofità Ramon Berenguer I per a fer sentir la seva influència, de tal manera, que molts d'aquests reis esdevingueren feudataris del Comte de Barcelona.

Encara que tingué dintre la seva família fortes dissensions, continuà la tradició o tendència dels matrimonis ultrapiropis.

Ramon Berenguer ens donà una mostra del seu bon govern amb la promulgació dels Usatges de Barcelona, el nostre primer Codi consuetudinari.

A l'any 1071 fa una ruscada expedició, que amb un sol cos d'exèrcit marxa fins a les hortes de Múrcia, però que no fou coronada amb l'èxit, car tres anys més tard hagué d'entornar-se'n, després de sofrir una seriosa derrota.

Mort l'any 1076, i fou enterrat, junt amb la seva esposa — que fou una gran governant, que l'ajudà molt en el seu govern — en el monestir de Ripoll; però quan la destrucció d'aquest, pogueren ésser salvades les seves restes, i avui estan conservades en dues urnes, al costat de la porta de la Sagristia de la Catedral de Barcelona.

El fet més transcendental d'aquest regnat és la promulgació dels Usatges, car amb aquest codi quedà definida ja Catalunya com a una cosa compacta, que no podran destruir els segles ni les vicissituds. És el començ del nostre dret. Des de l'època dels Gods que Catalunya, com els altres pobles de la Península, es regia pel *Forum Judicum*, codi que tingueren tots els naturals un gran interès a conservar; però constituïda amb fesomia pròpia la nostra terra i havent sofert la constitució social d'aquell temps fortes transformacions, es féu sentir més i més la necessitat de compilar en un nou llibre els usos i pràctiques de dret que les noves institucions havien fet néixer. D'ací ve el nom d'Usatges, o sigui el recull dels costums legals. Cosa que representa un criteri pràctic i d'observació. Vegem, si no, que són unes lleis imposades pel caprici d'un monarca més o menys savi, sinó que són el conjunt de costums pels quals es regeix un poble. Són nascudes de baix, no imposades de dalt.

A més, la seva promulgació no es feta solament pel monarca, sinó que s'hi comença a dibuixar la forma democràtica, puix Ramon Berenguer, per la seva promulgació, convocà els magnats de la terra, segons ens ho indica un usatge i que foren proclamats amb l'assentiment i l'acclamació de tots. Així veiem que Catalunya, després de la invasió dels sarrains i de la caiguda de l'Imperi Carolingi, és la primera de les nacions que formula un cos legal, amb tant d'encert, que avui encara trobem que alguns preceptes d'aquelles lleis són vigents a la nostra terra.

En alguns Usatges trobem reflectit l'esperit liberal de Catalunya, car remuntant-nos a aquell temps de fanatisme religiós en trobem un en què s'empara els vianants que vinguin a Catalunya, de qualsevol Estat que siguin o de la religió qualsevolga que professin.

Es veritat que ens trobem amb altres que són manifestació d'una veritable rudesia; però cal tenir en compte que llavors sortíem d'una època de completa barbàrie, i calia desterrar-la poc a poc. De fet, però, ens demostra una aspiració a millorar la joventut nacionalitat que s'enrobustia de mica en mica.

R. DALMAU I FERRERES

BATECS

Hem vist amb indignació, per bé que no amb sorpresa, la gesta que acaba de realitzar l'ambaixador d'Espanya a Praga, en no permetre l'exhibició de la nostra bandera barrada en la desfada final de la Festa dels Sòkols.

No ens ha causat cap sorpresa, diem, perquè no tenim la innocència d'aquests inconscients catalans que es diuen nacionals i republicans de la República Espanyola, tot alhora.

A Espanya domina el mateix esperit que deu anys endarrera, que cinquanta i cent; solament ha variat el cap d'Estat i la nomenclatura d'aquest Estat; però la raça és la mateixa, iguals són els procediments i idèntic l'odi a tota reivindicació dels pobles subjugats.

Sota l'uniforme d'un guàrdia, d'un ordenança, d'ara, batega el mateix esperit dominador que bategava en el pit dels mercenaris dels terços de Flandes. Res no ha canviat ni en res no es coneix que hagin transcorregut segles. Avui, com ahir, es fan servir totes les armes contra els redreçaments nacionals. Els mots «compromís», «concordia», «liberal», serveixen només per a fer botic en parlaments sense responsabilitat i en hores que els homes que els pronuncien veuen encara llunyana l'hora d'ocupar el poder; però quan arriba el moment de fer efectius aquells mots, quan està a les seves mans que les paraules esdevinguin fets, tot es desfà com per art d'encantament i es torna als mateixos procediments de sempre.

Encara recordem, amb estupefacció, aquella oviació que es féu a la Plaça de Sant Jaume, a l'home funest que es diu Santiago Alba, en una nit de l'any 1930, mentre es feia una ballada de sardanes. I Santiago Alba, per correspondre a la demostració d'afecte que li féu la multitud, digué unes paraules d'elogi a Catalunya i reconegué el dret dels catalans a la seva llibertat. I al poble, bon jan i desmemoriat, li queia la bava de satisfacció i prenia aquelles paraules com si fossin l'Evangeli...

Vingueren els intel·lectuals castellans a fer-nos visita de compliment i davant la bona rebuda que els feren s'enterniren, i ens prometeren per al dia de demà tot ço que demanés el poble de Catalunya; àdhuc es conformaven amb la separació, si aquesta era la voluntat de Catalunya.

Però ha vingut l'hora de les realitzacions, i els catalans que, per por d'ofendre els dominadors, s'accontenten amb un Estatut minimalista i ple d'atribucions per a l'Estat, poden veure com no és respectada la nostra voluntat i ni tan sols hi ha un home que compleixi la paraula que donà en aquells moments en què ens necessitaven per als seus fets.

Amb Catalunya ha passat com amb aquelles noies que s'enamoren i es prometen amb un home que els ha enlluernat amb un doll de belles paraules i passen un festeig magnífic ple de prometes i bells auguris. Però un cop casades es troben que aquell home que elles admiraven, no era el que lluïa: perquè ara juga, beu, i passa el dia sense fer res; obliga a què ella treba-

lli; i, com no n'hi ha per a tot, s'empenyora totes les joies i robes que ella ha aportat al matrimoni. I ella, feble, resisteix, calla i sofreix, fins que un dia, perduda la paciència, i davant els maltractes materials, fa un vaitot i acaba per separar-se d'aquell mal home.

A Catalunya li ho prometeren tot, i ja veïem el que se li vol donar. I no n'hi ha prou amb això, que fins, com en temps de la monarquia, es priva que la nostra bandera, que mai no s'ha enllostat de deshonra, volí majestuosament per les terres d'Europa.

Fins el moment que escrivim aquestes ratlles, no hem llegit ni ens hem assabentat de cap protesta dels diputats que representen Catalunya. Ni el President Macià, que cada dia fa declaracions referent a les coses més insignificants, no ha tingut ni una paraula per aquest afer que ataca la dignitat de tots els bons catalans.

Per mantenir una concòrdia que no existeix i que sols la mantenen els diputats de Catalunya fins a la baixesa, es calla i es dissimulen tots els atacs que ens fan la gent d'Espanya. Encara no estan convençuts que s'han bafat de Catalunya, i volen arribar fins al final, per veure si les engrunes que els donaran són aprofitables. Però, com sempre, sortiran defraudats. Ni al final arribarem, perquè serà tan gran la retallada — no del nostre Estatut, que aquest ja és mort — que faran, que, malgrat del propòsit que tenen d'aguantar el xàfec, per decòrum i per por que el poble català acabi la paciència d'aguantar-los, hauran de retirar-se de la Cambra i venir a Catalunya a confessar el seu error d'haver cregut en la concòrdia i d'haver renunciat a la nostra República per ella.

En altres temps, el fet de no permetre el pas de la nostra bandera hauria aixecat una tempesta; ara, no; ara, dissimular fins que ens en facin una altra.

Aquest és el fruit de l'actuació espanyolista dels diputats catalans; aquest és el resultat de la divisa: «Per Catalunya i per la República», que han fet servir tots els partits. Per la República ho han fet tot i han pogut consolidar-la. Per Catalunya no han obtingut sinó derrotes; han guanyat un bilingüisme que no tenim ni volíem; de nacionals hem passat a regionals, i la nostra bandera és considerada facciosa. Aquests són els guanys i les pèrdues del comportament antipatriòtic dels diputats de Catalunya. Encara volen més proves de què cal deixar aquest camí? Encara no han après que els pobles s'alliberen per la lluita? És ací, a Catalunya, on tenen la feina els catalans; a Madrid, no hi ha res a fer. Que acabin d'una vegada aquest joç vergonyós; els que es senten espanyolistes i els ulls se'ls omplen de llàgrimes cridant: «Viva España!», que s'hi quedin; però els que conserven una mica de catalanitat i es senten peneditos dels manaments còsmos, que tornin a Catalunya a treballar per ella i solament per ella, sota la nostra bandera que ens han ultratjat!

SOLUS

Justícia Social, òrgan de la U. S. de C., s'ha exasperat perquè li retreiem la promesa feta que els diputats del seu partit es retirarien del Parlament, si no era aprovat l'Estatut íntegre. Ara resulta que aquests bons senyors, que fan de «socialistes» i de «catalans», no van dir això. Van dir que es retirarien del Parlament, si no era aprovada la integritat substantiva de l'Estatut. I, naturalment, com que tot va com una seda i aviat serem lliures, els diputats de la U. S. de C. es mantindran a Madrid. Allí, a mida de consentir retallades a l'aspiració catalana i a força de transaccions i fer bona cara al partit socialista espanyol, els senyors Serra i Moret—respectable prohom que, degut a la laïcitat del nou règim, no pot ocupar cap vacant de bisbe—i els senyors Campalans, etc., poden bellumar una futura combinació ministerial, i l'ex-màrtir i ex-separatista Granier Barrera, una subsecretaria. Ara, bé. Per nosaltres, els senyors de Justícia Social ja poden buidar totes les reserves que tinguin al pap per a dir-nos. Si volen més immediatament res-

senyar-se sobre la nostra índole moral i política, poden repassar Justícia Social de la primera època. I si volen parlar de la nostra actuació abans i durant la dictadura, ja poden començar; que en tenim més ganes que ells. Direm tot allò que Miravilles no ha gosat dir encara. De ço de Prats de Molló, alguns de nosaltres tinguérem l'honor de no anar-hi, i l'honor d'ésser-hi cridats després, quan la cosa ja no se sostenia. És fatal, amb nosaltres, d'ésser cridats a l'hora del patir i del «cames, ajudeu-me»; en l'hora de passar el morralet, es crida els que, com l'autor de les ratlles de Justícia Social, o no han fet res o bé es volen cobrar el sacrifici fet per ambició personal i no pel més recte i pur idealisme.

Fem avinent que dels articles publicats a «Nosaltres Sols!» en són responsables els seus autors. No es publicarà cap article que no porti el veritable nom i domicili.

Per l'onze de setembre d'enguany

Tots podem recordar que la festa celebrada l'any passat al voltant del monument a Casanova no fou pas tan gran tan esclatant com semblava que havia d'ésser pel fet de retornar a temps passats i perquè hi hagués autoritats en una tribuna.

Tots podem recordar que, sense processó de banderes, els anys anteriors a la dictadura primista l'entusiasme era indescriptible i la gornació incomptable; que quan es presentava un home remarcant qui anava a fer acatament, com els altres ciutadans, a Rafel Casanova, el públic el rebia xardorosament, l'aclamava, l'acompanyava. Recordint-se les escenes amb el mestre Angel Guimerà.

A què podia ésser, doncs, degut que el primer any de poder-se celebrar amb llibertat la festa, després de sis de mutisme absolut i un d'un xic de permís, allò no s'enfonsés, com vulgarment es diu?

Senzillament: l'any passat, els organitzadors—i no inculpem determinadament ningú—convingueren o acceptaren propostes de presentacions apoteòsiques; desfllada de banderes, tribuna d'autoritats. I no foren pocs els qui veieren que allò anava degenerant en homenatge als vius i deixava d'ésser—o podia portar el camí de deixar d'ésser—homenatge als morts. Les banderes passaven davant diputats, regidors, alcalde, president de la Generalitat, familiars (no sabem què tenen a veure amb la Pàtria les mullers, les filles o les amigues dels senyors diputats, etcètera), i, en passar-hi, feien acatament a tots aquells senyors i a totes aquelles senyores i senyoretetes que estaven ben collocat en una tribuna on només hi havia Banderes Catalanes perquè estimats companys nostres havien fet desaparèixer les d'estanc. I, com que les banderes havien fet tants d'acataments davant la tribuna, oblidaren de fer-lo davant la figura de l'heroic Conseller en Cap.

Excepció remarcable (no voldríem afirmar que fos única), fou la de la Bandera de la Unió Catalanista, la qual passà en darrer lloc, tancant la processó, i no s'ajupí. Que Ella només ha d'anar «ben alta, ben dreta i ben sola».

La festa de l'Onze de Setembre és, al nostre entendre, una festa en la qual no pot haver diferenciacions. Creiem sincerament que si Ajuntament, Generalitat, etcètera, hi volen concórrer, poden fer-ho com ho feien abans: a una hora determinada, presentar-s'hi i rendir tribut; després, tornar-se'n; i els diputats o regidors qui vulguin seguir al peu de l'estàtua, que hi vagin novament com a particulars, que és ço que fem i hem fet durant anys i més anys

els que sempre havem estat entusiastes de la celebració de l'Onze de Setembre com d'una festa patriòtica i popular: altament, severament, religiosament patriòtica, i eminentíssimament popular. El Poble aplegat al voltant de l'estàtua tributarà ovacions als personatges que es presentin a fer el mateix que fa ell: honorar Casanova. El Poble no ha de comparèixer entre un monument i una tribuna. Que el monument sabem que no es mou d'allà; i la tribuna—si no aquella mateixa, una altra, aixecada amb la mateixa finalitat, diferenciar els homes—, la tribuna, diem, al cap d'uns dies estatjarà aquells diputats i presidents i alcaldes i regidors i senyoretetes i senyores, per tal de presenciar un *desfile de tropas*; i al cap d'uns mesos, per Carnestoltes, per a presidir la marxa dels disfressats; i, encara, un altre dia potser, per a rebre amb tota germanor i cordialitat algun personatge l'arribada del qual serà assenyada per l'espectacle dels canons de Montjuïc i per la formació dels soldats en els carrers ciutadans.

L'Onze de Setembre, faci's com es feia, o deixi's de celebrar.

Ningú dels que anaren a aquella tribuna no pot al·legar mèrits o aportacions personals o de classe a la festa de l'Onze de Setembre.

Vegi's, sinó:

1. El costum d'aportació de corones pervé d'haver-les començat a portar gent del Poble, jovent adherit a la Unió Catalanista.

2. Quan hi havia, a l'Ajuntament de Barcelona, minories «catalanistes» de dreta i d'esquerra, foren elements, enfitats, de la Unió Catalanista, que, amb signatures, invitaren l'Ajuntament a portar una corona a Casanova; i com que els lerrouxistes s'hi oposaren, aquell any en portaren una cada minoria «catalanista».

3. Així mateix fou fet amb la Mancomunitat.

4. Fou el Poble (cap regidor, diputat, alcalde ni president no hi havia pensat) que obligà la Banda Municipal a saber tocar *Els Segadors* per a què el Poble els pogués entonar principalment en la festa de l'Onze de Setembre.

Es veu, doncs, ben clar, que cap «personatge» no ha fet res, però res! com qui diu ni acte de presència, particularment; no és pas just que s'arribin a pensar que si que hi han contribuït i els enlairem en una tribuna.

De més a més—repetim-ho—no hi ha d'haver homenatge sinó a Rafel Casanova.

Si tan bé es porten els «personatges» ja els homenajarà la Catalunya lliure quan siguin morts.

blica Catalana, sinó àdhuc contra l'Estatut vertader, el que tu segurament vas votar com una aspiració mínima.

Però, una i mil voltes hom ha dit que els principals enemics de les «nostres» llibertats, són a casa mateix, i fets com el que acabo de citar ho corroboren a bastament. I bé; tots aquells partits catalans que s'entronquen amb partits espanyols, sigui com sigui; que estableixen conxorxes amb els detentadors dels nostres drets; que exploten el tòpic nefast de la «concordia», que sempre tenen als llavis, però que no senten ni envers els mateixos catalans; que quan diuen «República» no afegeixen mai «Catalana»; tots aquests, bon català, creu-me, pensa-ho una mica, i veuràs que són enemics de les nostres llibertats: tant si es diuen d'Acció Catalana, com si es diuen Lliguers, com si es diuen Esquerra Republicana de Catalunya! No; cap, cap, cap! d'ells no mereix el teu assentiment; deus rebuïjar-los pel que es mereixen; són amics dels nostres enemics! I si no és així; per què s'entesten a negar-ho? No deuriem fer-ne cas; però, és allò que diem: la culpa acusa; cantant les veritats, hom perd els amistosats. Tals amistosats és millor perdre-les; mentre a base de fets no facin acte de contricció, és millor no tenir-les. El gran Shakespeare té, en la tragèdia «Macbeth», el següent diàleg: «—Què és un traïdor? — Un que jura i ment. — I són traïdors tots els qui fan això? — Qui ho faci, sigui qui sigui, és un traïdor i deu ésser penjat. — I hom deu penjar tot els qui juren i menten? — Tots! — Qui deu penjar-los? — Ah, els homes de bé.» Així parla el geni; si tu no ets geni, el menys que pots i deus fer és no protegir el factors de traïdories, els qui juren i menten, sinó deixar-los sens esperar més; i que morin d'inanició i de penediment, i seràs un «home de bé»!

Però, com deia un dia un bon col·laborador d'«El Camí», jo crec que he parlat a convençuts; cal que aquestes veritats tan senzilles i tan oblidades es difonguin arreu arreu; i tu, lector convençut, tens el deure de fer-ho; i en sentiràs un goig immens, íntim, pur; perquè compliràs com tot un home. Tindràs un amic; un parent, una germana... atrau-los, fes-ne conscients i en faràs convençuts. Digueu-los que no es deixin enlluernar, que cal que tinguem el bon sentit de desemparar sens penediment de consciència tots els que han reulat un sol pam en el camí de les nostres reivindicacions. Cal que es compenetrin d'això que l'he dit respecte dels periòdics, partits i centres polítics. Si tens coneguts a fora, escriu-los, envia'ls mostres de Premsa nacionalista integral, conta'ls el deshonor a què ens han portat i aquest bell deixonament de totes les terres catalanes vers una unió, una acció radical i conjunta de reivindicació nacional comuna. No van veure com parlava des de les nostres pàgines, l'altre dia, un germà de les terres valencianes? Si; tens el deure de col·laborar; de la millor manera que puguis. Cadascú deu aportar nous defensors de la Pàtria als rengles integrals; com s'augmentaran ràpidament! I d'inculcar als nou-vinguts, que facin ells la mateixa cosa amb llurs amistosats i simpaties, i així formar la gran cadena dels soldats que no reculen un pam ni en llurs conviccions ni en llurs drets i deures. Com amb tot apostolat vertader, cal seny, però cal fe; qui no en tingui, que no vingui; que es faci conscient per a un futur immediat. Cal disciplina; i cal, en alt grau, l'estudi i el proselitisme: aquesta darrera condició, practicada intensament, referma els encara vacillants que s'hi assagin; així que un èxit corona els seus esforços. No ho oblidis, lector català. L'aigua forada la roca, però rajant constantment. Que a tot arreu on te trobis, encara que sigui en silenci humil com el de la gota d'aigua, pensis: «Esclau sóc; esclaus mos germans; esclaus els meus fills, actuals o per venir! Mans a l'obra, fins a la mort; avant, avant; seny i coratge!»

Veritat que no te n'oblidaràs?

J.

Provisionalment, l'Administració del setmanari «Nosaltres Sols!» ha quedat instal·lada al carrer de la Canuda, 14, pral.

La fi d'un Estatut

Un xic coneixedors de la idiosincràsia espanyola, no ens ha agafat gens de sorpresa tot ço que ara està passant. Nacionalistes mil per u, d'ençà que tenim ús de raó, havia estat per a nosaltres un gran desengany la lectura de l'Estatut de l'Esquerra, i, amb tot, teníem la seguretat que, malgrat l'ésser tan minso, no tindria l'acceptació de les Corts Constituents espanyoles, encara que la quasi totalitat dels seus diputats es digui federalista, autonomista, demòcrata i liberal. És perquè és molt fàcil de dir-se'n i molt difícil d'ésser-ho. Una nació encarnada en la tradició del seu codi «Las Partidas», que fonamenta tot el dret en la voluntat del sobirà (rei ahir, Estat avui) i per al qual res no importa el franc voler del poble, no està capacitada i ha de tardar segles a capacitar-se, per a l'exacta comprensió dels principis liberals i per al bon exercici dels procediments democràtics. Tota la fraseologia moderna que allà s'estila, no els traspasa ni l'epidermis, repeteixen el que han llegit, sense que se'ls infilti en el cervell ni en la consciència, i, per tant, sense que siguin capaços d'encarnar-ho en les realitats de la vida.

Fidels a sa tradició paternalista, ni el principi de justícia no entenen amb la majestat de la seva transcendència; per a ells, justícia són codis i lleis dictades pel senyor i aplicades amb regla i compàs; tant més perfecta, com més s'ajusti a les matemàtiques dels reglaments de jutjaments. Les sàvies disposicions de les antigues Constitucions de Catalunya, que obligaven els jutges a vetllar per la salut i el benestar dels detinguts, que no permetien cap diferència entre el ric i el pobre, són coses, que ells, en ple segle XX, encara no entenen, ni saben aplicar.

Aquesta concepció de sa manera d'ésser és, doncs, com deiem, el que ens havia fet convèncer que l'Estatut de l'Esquerra no seria admes per les Corts espanyoles; però hem de dir la veritat, tampoc no creiem que la seva mentalitat baixés al nivell de no saber cobrir les aparences. Confíavem en què sortirien molts guerrers com Fanjul, molts teòrics com Ortega i Gasset, molts cínics com Unamuno, molts maquiavèlics de cartró com Lerroux; però també creiem que els pallassos com Royo serien fàcilment descartats per a serietat i la dignitat que, al menys apa-

rentment, han de prevaler en les Cambres legislatives, pel bon nom dels seus components i del país que representen.

La cosa no ha anat així: els pallassos s'han imposat, els poca-soltes fan perdre el temps d'una manera llastimosa; esmenes que s'han discutit i rebutjat, tornen a presentar-se, a discutir-se i a rebutjar-se. Els sofismes més rebregats, els insults més denigrants, les falsetats més manifestes, són el nostre pa de cada dia, i els pobres diputats catalans, amb una paciència que deixa petit la del Job de l'Antic Testament, en ares d'aquella concòrdia que no ens ha de portar més que desengany, aguanten el xàfec un dia i un altre dia, una setmana i una altra setmana, i al pas que anem, potser arribaran a aguantar-lo molts anys.

Els de la meseta volen negar la dualitat que hi ha entre Espanya i Catalunya; volen desconèixer la necessitat absoluta que tenim nosaltres, per a nostra mentalitat antífetica a la d'ells, de governar-nos amb les nostres lleis, volar amb les nostres ales; i ells mateixos, en aquests moments, estan demostrant al món, amb una evidència corprenedora, que l'espiritualitat catalana no pot viure lligada a un imperialisme que no ens entén ni ens pot entendre.

L'Estatut de l'Esquerra és mort i enterrat; les Corts espanyoles li estan fent uns funerals, que no serien millor dirigits per *El Imparcial*, *El Debate* i *l'A B C*. Ja seria hora que els actors, pel seu mateix bon nom, acabessin aviat la comèdia i compreguessin que no es juga impunement amb la salut i la vida d'un poble.

Per la seva part, l'Esquerra pot apuntar-se aquest èxit: quan una altra vegada torni a San Sebastián o repeteixi el 17 d'abril, procuri fer-se acompanyar d'un bon notari, que posi els punts sobre les is i després no tingui massa confiança en l'enemic, pensant que els pot sortir qualsevol Lerroux que, tot tocant-los la barbata, procuri fer-los fer la tombarella. Pensa que al món hi ha molts Mrs. Bloch i Mmes. Hanau.

Nosaltres, per ara, segurs, una vegada més, que encara que sigui per carambola els boigs fan billes, ens quedem amb la dita de Royo Villanova: «el tenir raó, no val res, si no es disposa de forces, per a fer-la prevaler»

A. MALLSOL

AQUELL SR. DE SOLA CAÑIZARES

S'inicia una campanya a propòsit de la conveniència d'adquirir per als Museus de la Ciutat, en l'època actual, de crisi persistent, la col·lecció d'art del senyor Plandiura.

Un sector polític, amb desig de proselitisme, pretén fer d'aquesta qüestió una plataforma per a caçar badocs.

Evidentment, en les hores difícils que travessa el nostre Municipi, contraure, durant vint anys, el compromís de satisfer 175.000 pessetes, és una obligació que ve una mica a repel·lir.

Molts ciutadans estaran disconformes amb la proposta de compra feta per la Junta de Museus; però qui no pot estar-hi, per tenir sobrats elements de judici, és el senyor de Sola Cañizares, el qual sap, p. e., que l'Ajuntament manté, amb caràcter provisional, les concessions a uns senyors particulars per a l'exploració de tres agències executives per al cobrament de rebuts d'impostos municipals, feina que podrien fer les oficines de recaptació executiva de la Generalitat, amb el ben entès que els beneficis de les esmentades agències arriben anualment, per a cadascuna d'elles, a l'esmentada xifra de 175.000 pessetes.

S'arriba a aquesta suma exagerada perquè el nostre Ajuntament deixa en tota llibertat els esmentats concessionaris que posin les *costes* que més els plaguin. Clar que aquests beneficis no resten íntegrament a favor dels senyors de les tres Agències, sinó que s'ha de fer la part a gran nombre de padrins. No els coneixerà el senyor de Sola Cañizares? Vegi com li oferim una plataforma molt millor que la d'impugnació de la compra de la col·lecció Plandiura, per atraure l'atenció de la massa de ciutadans, i això ho fem de franc, comproment-nos, per endavant, a fer un elogi d'aquest regidor, si, amb la seva tenacitat, acaba amb l'escàndol de les tres Agències executives municipals.

LLUÍS MUNTADA

SUBSCRIPCIO PER «NOSALTRES SOLS I», DENUNCIAT

	Suma anterior	53'10
A. Mallsol	5'—	1'—
Joan Civit, de Bellpuig	1'—	3'—
Un Català	3'—	2'—
F. Pineda Verdagué	2'—	1'—
Ignasi Papiol Mora	1'—	1'—
Josep Traité	1'—	5'—
Un separatista	5'—	5'—
Jordi Erin	5'—	3'—
Ramon Artigas	3'—	2'—
J. Massip	2'—	0'50
Agustí Ripoll	0'50	5'—
Delegació «N. S. I.» Sant Boi del Llobregat	5'—	1'—
Font	1'—	1'—
J. A.	1'—	1'—
J. P.	1'—	1'50
Modest Petit	1'50	1'—
Eusebi Bosch	1'—	1'—
Fèlix Jaumandreu	1'—	1'—
A la memòria del meu pare	1'—	1'—
Joan Rovira	1'—	3'—
Un d'Oliana	3'—	1'—
Josep Niubó	1'—	1'—
Joan Milà, de Sant Boi del Ll.	1'—	1'—
Enric Sala	1'—	1'—
J. Pallarés	1'—	5'—
F. M.	5'—	4'—
Antoni Climent, de Selva de Mar	4'—	1'—
Josep Berge	1'—	1'—
Ramon Clarissó	1'—	3'—
Per Catalunya	3'—	1'—
Francesc Serra	1'—	1'—
Eusebi Castellà	1'—	1'—
F. P. Bosch	1'—	1'—
Miquel Garcia	1'—	1'—
Joan Torrent	1'—	1'—
X. X.	1'—	2'—
F. Hernández	2'—	3'—
Uns nacionalistes de Sans	3'—	7'50
Uns nacionalistes catalans	7'50	5'—
Ll. Puig	5'—	1'—
Andreu Petit	1'—	1'—
Josep M. Rendé	1'—	2'—
Victori Llorach	2'—	1'20
Josep Archs	1'20	1'20
Un separatista intransigent	1'20	

Suma i segueix 146'00

Difonguem la veritat

No cregueu pas, fills de les terres catalanes, que amb estar subscrits a una publicació catalana o afiliats a un centre qualsevol, ja compliu amb el nostre deure. De cap manera! Cal tenir un esperit actiu i alerta, per a no caure en una passivitat miserable, de fruits escassos i nulla de conviccions.

Primerament, és precis estar convençuts que, en tant no ens governem sense la més mínima ingerència estrangera, seguirem esclaus com fins avui, i preparem el terreny per a l'esclavitud dels nostres fills. I si reflexiones que és una befa sacrílega contractar els fills a un esclavatge, i tens consciència, no et podràs estar de determinar-te a obrar sempre! i amb la màxima intensitat possible! en pro de la teva llibertat verdadera i de les teves coses, dels teus fills, dels qui pensen i parlen com tu, de la teva Pàtria! la «terra dels teus pares» per excel·lència. Jo voldria asenyalar-te, català, valencià o mallorquí, que al cap i a la fi formem un Poble divers i únic, alguns mitjans que estan a l'abast de tots, mitjans que, ben mediat, devem practicar per deure ineludible i que tenen, sens dubte, una importància cabdal.

En primer lloc, la teva Premsa deu ésser la qui millor defensi els teus interessos essencials, i aquesta Premsa és la que està escrita en la nostra llengua, naturalment. Però, àdhuc en aquest cas,

tens l'obligació de sospesar quin és el periòdic—revista, diari, setmanari...—que defensa més íntegrament, més ardidament, els interessos teus.

I, què et diré dels centres o partits a què pertanyes? També ací s'imposa obligatòriament la tria. No cal pas dir que no pots ni deus pertànyer a cap partit espanyolitzant, i cal que vigilis molt aquest punt, car més d'un d'ells, en la Premsa i en actes de propaganda, procurarà enlluernar-te i et dirà que cerca el teu bé, quan el que cerca és mantenir-te plegat de mans per tal d'enganyar-te més impunement. Jo te'n diré algun, d'aquests partits; i te'l diré de manera que no puguis enganyar-te: el de Lerroux o dels Radicals; el de Marcellí Domingo o dels Radicals-socialistes; els «Agrarios», els de «Al Servicio de la República», els Socialistes espanyols—i els de Campalans i Cia., avui per avui—, i tots els qui sospiren pel retorn a una monarquia, sigui a nom de qui sigui. I solament et cito els més coneguts. El mateix dec advertir-te respecte de centres com «Peña Ibérica», «Peña Blanca» i similars. Vols un exemple que et confirmi, ell per tots, que no pots pertànyer a partits espanyolistes? El fet que els socialistes espanyols cridessin els seus afiliats catalans cap a Madrid, i allí no els toqués altre remei—això és un dir!—que col·laborar amb llur opinió, no ja contra la Repú-

La "Unió Catalanista"

en el Congrés de Minories Nacionals a Viena

La «Unió Catalanista» ha publicat, en francès, un manifest a l'opinió internacional sobre el reconeixement dels drets de Catalunya i llur reivindicació, enfront de l'anul·lació de l'Estatut Català per les Corts espanyoles.

Va adreçat a les Delegacions permanents de la Societat de Nacions, a Ginebra; a la «Union interparlementaire»; a la «Union internationale des Associations pour la S. des N.»; a l'«Académie diplomatique internationale»; a la «Union internationale des Etudiants»; al «Bureau d'Études internationales»; a l'«Institut universitaire d'Hautes études internationales»; a la «Fédération universitaire inter-

nationale pour la S. des N.»; al «Congrès des Nationalités Minoritaires d'Europe»; a la «Fondation Carnegie pour la Paix internationale», etc. etc., així com a moltes personalitats d'alta categoria de diversos països d'Europa, Asia (Japó) i Amèrica; i a la principal Premsa d'Europa, especialment a la que té corresponals permanents a Ginebra, prop de la Societat de Nacions.

Una traducció d'aquest document a l'alemany és estada feta a Suïssa, per a diferents entitats i Premsa del centre d'Europa.

Manifest a l'opinió internacional sobre les reivindicacions Nacionals de Catalunya

La «Unió Catalanista» té l'honor d'adreçar-se a l'opinió internacional amb el títol d'ésser la primera de les Associacions qui organitzaren el renaixement polític de Catalunya.

Es l'associació qui, en 1892, estructurà les «Bases de Manresa», document qui concreta l'organització política del territori català, segons el modern Dret públic, i ha estat considerat com el punt de partida per a la redacció de l'Estatut de Catalunya. Per juny de l'any propassat fou commemorat el seu cinquantenari d'una manera solemnia, amb la personal participació del senyor President, Macià, i de representacions de tots els partits polítics catalans. El senyor Azaña, President del govern espanyol, en el seu discurs sobre l'Estatut Català a les Corts de Madrid, declarà les Bases de la «Unió Catalanista» punt de partida de la moderna solució de la qüestió catalana.

Avui, la «Unió Catalanista», amb la personalitat que li dona aquesta participació capdavantera en el renaixement nacional català, fa públic el següent:

Quan Catalunya es proclamà República Catalana, en 14 d'abril de 1931, el Govern de la República espanyola li reconegué la personalitat estatal, i convingué amb el Govern Català les condicions d'un Estatut o llei de relació qui havia de regir d'aleshores endavant entre els dos Estats.

El règim provisional de transició del territori català per a la seva emancipació de l'unitarisme espanyol, i el procediment per a la promulgació de l'Estatut, foren fixats per decrets coordinats del Govern Català i del Govern Espanyol.

L'Estatut fou sancionat com intangible el dia dos d'agost de 1931, en un plebiscit dels ciutadans del territori català; i

obtingué la gairebé absoluta totalitat dels seus vots (sis-cents mil en favor, i tres mil en contra).

Les Corts espanyoles, amb diferents pretextos, han anat demorant donar-li llur sanció, necessària per a ésser llei obligatòria així per a Catalunya com per a Espanya.

A fi de testimoniar novament la voluntat de Catalunya, tingué lloc a Barcelona, el dia 24 d'abril de 1932, a iniciativa d'una entitat professional obrera, una manifestació concorreguda de més de dues-cents mil persones de totes les classes socials, reclamant l'aprovació integral de l'Estatut.

El dia 23 d'abril, darrer, diada de Sant Jordi, festa nacional de Catalunya, unes cinc-cents mil peticions reclamant novament la sanció integral de l'Estatut, foren tramessas al President de la Generalitat de Catalunya per iniciativa d'una organització de jovent català.

Ateses aquestes manifestacions seguides per un intens moviment popular estès a tot el territori de Catalunya, les Corts espanyoles es decidiren a tractar de donar sanció a l'Estatut.

Malgrat el conveni fet entre el Govern Català i l'espanyol al temps d'ésser proclamada la República Catalana, i no obstant la legalitat expressada en els decrets i la sanció del plebiscit, les Corts espanyoles han prescindit de l'Estatut presentat per Catalunya, i en el seu lloc n'estan redactant un altre qui l'anulla. Han negat novament la personalitat de Catalunya i els seus drets; i han acordat considerar-la com una simple unió de províncies espanyoles, i subjectar-la a una organització qui la sotmet més estretament a la Constitució espanyola.

Per tant, la voluntat de Catalunya expressada pel procedi-

ment legal del plebiscit és burlada pels seus acords. Si aquests acords espanyols prosperessin, el territori català continuaria sotmès a la dominació que li imposà la monarquia dels Borbons.

Davant d'aquests fets, la «Unió Catalanista», qui ha fet sentir reiteradament la seva veu al Govern i a les Corts espanyoles, declara solemniament que la qüestió catalana no solament no queda resolta amb la promulgació del fals Estatut que les Corts espanyoles estan elaborant, sinó que, ben al contrari, és empitjorada pel nou greuge que infereix a Catalunya la República espanyola mancant a les seves promeses dels primers dies.

L'esperit català es sent profundament ferit per l'engany.

La «Unió Catalanista», assistida d'un corrent d'opinió fortíssim, fa aquesta manifestació al món internacional, per a evitar que no sia enganyat per falses informacions; per a que sàpiga que Catalunya manté íntegrament la reivindicació dels seus drets i llibertats, i que està disposada a admetre la convivència amb l'Estat espanyol en els termes derivats de la proclamació de la República Catalana, i de la promesa de respectar la seva sobirania, però no en cap forma que no tingui per base un tracte lliurement convingut entre els dos Estats: el català i l'espanyol.

Catalunya, que es sent assistida per la raó i pel dret, té la certesa de sortir victoriosa en la lluita contra l'absorció espanyolista, a la qual la va sotmetre la monarquia per la força de les armes.

Barcelona, 22 juny de 1932.

DR. DANIEL GIRONA
President

L'«Unió Catalanista» a l'honor de s'adreçar a l'opinió internacional pour avoir mérité le titre d'être la première association qui ait organisé la renaissance politique de la Catalogne.

C'est cette association qui, en 1892, formula les «Bases de Manresa», document où s'est concrétée l'organisation politique du territoire catalan, d'accord avec le droit public moderne et que l'on considère, pour cette raison, comme le point de départ de la rédaction du Statut de Catalogne. En Juin de l'année passée, son cinquantenaire fut célébré d'une manière solennelle, sous la participation personnelle du Président Macià, avec la représentation de tous les partis politiques catalans. Azaña, Président du gouvernement espagnol, dans son discours sur le Statut de Catalogne, aux Cortes de Madrid, a déclaré les «Bases» élaborées par l'«Unió Catalanista» comme le vrai point de départ de la solution moderne de la question catalane.

Aujourd'hui, l'«Unió Catalanista», grâce à la personnalité qu'elle s'est acquise par cette participation d'avant-garde à la renaissance nationale catalane, fait connaître à tous ce qui suit.

Lorsque la Catalogne fut proclamée République catalane, le 14 Avril 1931, le gouvernement de la République espagnole lui reconnut une personnalité d'État, envisagea avec le gouvernement de la Catalogne les conditions d'un Statut catalan, clauses de relation qui, dorénavant, devaient régir entre les deux états.

Le régime provisoire de transition du territoire catalan, par suite de sa propre émancipation de l'unitarisme espagnol, et la procédure qui devait conduire à la promulgation du Statut de Catalogne, furent fixés par décrets coordonnés tant par le gouvernement catalan que par le gouvernement espagnol.

Le Statut fut sanctionné comme intangible le 2 août 1931, dans un plebiscite des citoyens du territoire catalan; il y obtint la presque absolue unanimité de leurs votes (six cent mille en faveur: trois mille contre).

Les Cortes espagnoles, s'armant de différents prétextes, vont

alors s'efforçant de différer leur sanction, nécessaire pour que ces décrets obtiennent force de loi autant pour la Catalogne que pour l'Espagne.

Afin de prouver, une fois de plus, la volonté de la Catalogne, eut lieu à Barcelone, le 24 Avril 1932, sur l'initiative d'un groupement professionnel ouvrier, une manifestation que vinrent grossir plus de deux cent mille personnes de toutes les classes sociales et qui réclama l'approbation intégrale du Statut de la Catalogne.

Le 23 Avril dernier, jour de la Saint Georges, fête nationale de la Catalogne, plus de cinq cent mille pétitions réclamant une fois de plus l'approbation intégrale du Statut, furent transmises au Président de la «Generalitat» de la Catalogne, grâce à l'initiative d'une des organisations de la jeunesse catalane.

Et justement parce que ces manifestations furent suivies d'un mouvement populaire intense auquel se joignit le territoire tout entier de la Catalogne, les Cortes espagnoles se décidèrent enfin à tenter l'essai de donner leur approbation au Statut catalan.

Malgré la convention établie entre le gouvernement catalan et le gouvernement espagnol au moment de la proclamation de la République catalane, et malgré la légalité affirmée par les décrets et par l'approbation du plébiscite, les Cortes espagnoles ont écarté le projet de Statut présenté par la Catalogne, et, à sa place, elles recherchent la rédaction d'un Statut remanié, pour le substituer au premier. De nouveau, les Cortes ont nié la personnalité de la Catalogne, ont nié ses droits. Elles ont préféré considérer la Catalogne, comme perdue dans l'ensemble des provinces espagnoles, pour mieux l'assujettir à une organisation qui la soumettra plus étroitement à la constitution espagnole.

Ainsi donc, la volonté de la Catalogne, clairement manifestée par le procédé légal du plébiscite, se voit bafouée dans ses premiers accords. Si les Cortes espagnoles prétendaient à une

main-mise sur le territoire catalan, la Catalogne continuerait à être soumise, malgré elle, aux restrictions que lui imposait la monarchie des Bourbons.

En face de tels faits l'«Unió Catalanista», qui a fait entendre d'une façon réitérée sa protestation au gouvernement et aux Cortes espagnoles, déclare solennellement que la question catalane, loin d'être résolue par la promulgation du Statut équivoque que les Cortes sont en train d'élaborer, est bien au contraire, arrivée à un état plus aigu, par suite de cette injure que vient d'infliger à la Catalogne la République espagnole, en manquant aux promesses qu'elle avait faites au moment de sa proclamation.

La droiture catalane s'est trouvée blessée par tant d'odieuse tromperie.

L'«Unió Catalanista», appuyée sur un courant d'opinion des plus énergiques, fait cette manifestation devant l'opinion internationale afin d'éviter que celle-ci soit trompée par des informations mensongères. Il faut qu'elle sache que la Catalogne maintient intégralement la revendication de ses droits et de ses libertés. La Catalogne est toute disposée à accepter à être en bonnes relations avec l'État espagnol dans les termes énoncés dans la proclamation de la République Catalane, et par la promesse espagnole de respecter sa souveraineté, mais elle refusera, par contre, toute forme qui n'aurait pas pour base un accord librement consenti entre les deux États: le catalan et l'espagnol.

La Catalogne, qui se sent appuyée par la raison et par le droit, a la certitude de sortir victorieuse de la lutte contre l'absorption espagnole à laquelle s'efforça de la soumettre la monarchie par la force des armes.

Barcelona, le 22 Juin 1932.

DR. DANIEL GIRONA
President